

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Комунального закладу
«Харківський ліцей № 48
Харківської міської ради»

_____ О.М. Романенко

« ____ » _____ 2023 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Комунального закладу «Харківський ліцей
№ 48 Харківської міської ради»
для 7-11-х класів
на 2023/2024 навчальний рік

ПОГОДЖЕНО

на засіданні педагогічної ради
Комунального закладу
«Харківський ліцей № 48
Харківської міської ради»
протокол № 1 від 31.08.2023
Голова педагогічної ради,
директор

_____ О.М. Романенко

м. Харків
2023

ЗМІСТ

№ розділу/ пункту	Назва розділу/пункту	Сторінки
I.	Загальні положення	3-4
II.	Рівні освіти	5
III.	Режим роботи	6
IV.	Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти	7
V.	Загальний обсяг навчального навантаження	8
VI.	Очікувані результати навчання здобувачів освіти	9-11
VII.	Навчання за наскрізними лініями	12-13
VIII.	Форми та методи організації освітнього процесу	14-16
IX.	Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	17-18
X.	Освітні галузі та навчальні програми	19-22
Додаток 1	Навчальний план для 7-9-х класів	23
Додаток 2	Навчальний план для 10-11-х класів	24

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма Комунального закладу «Харківський ліцей № 48 Харківської міської ради» для 7-11-х класів на 2023/2024 навчальний рік (далі – Освітня програма Закладу для 7-11-х класів) розроблена на виконання:

1. Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про внесення зміни до розділу X "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану».

2. Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (для 5-11-х класів).

3. Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за № 1111/35394.

4. Наказів Міністерства освіти і науки України:

- від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) комплектуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах»;

- від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»

6. Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405;

7. Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2020 №464).

Комунальний заклад «Харківський ліцей № 48 Харківської міської ради» є закладом загальної середньої освіти з навчанням українською мовою.

Заклад освіти забезпечує здобуття освіти на таких рівнях:

початкова освіта (1–4 класи) (початкова школа) – перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем/ученицею вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової освіти, здобувається протягом чотирьох років;

базова середня освіта (5–9 класи) (гімназія) – другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем/ученицею вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом базової середньої освіти, здобувається протягом п'яти років (з поглибленим вивченням окремих предметів та курсів філологічного, суспільно-гуманітарного та природничо-математичного циклів);

профільна середня освіта (10–12 класи) (ліцей) – третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем/ученицею вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

Освітня програма Закладу для 7-11-х класів визначає:

- форми здобуття освіти;
- рівні освіти;
- режим роботи;
- вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження, розподіл на тиждень, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;
- навчання за наскрізними лініями;
- форми та методи організації освітнього процесу;
- освітні галузі та навчальні програми;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітню програму Закладу для 7-11 класів побудовано із урахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів здобувачів освіти.

Освітня програма Закладу для 7-11 класів та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті Закладу.

II. РІВНІ ОСВІТИ

Базова середня освіта окреслює підходи до планування й організації Закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392.

Профільна середня освіта окреслює підходи до планування й організації Закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392.

III. РЕЖИМ РОБОТИ

Освітня діяльність у Закладі здійснюється за 5-ти денним робочим тижнем у одну зміну, оптимально поєднуючи усі сфери освітньої діяльності здобувачів освіти, що забезпечують сукупність освітніх, виховних та оздоровчих процесів, направлених на створення умов для реалізації індивідуальних потреб учнів, батьків і педагогічного колективу.

Режим роботи Закладу регламентується єдиним розкладом навчальних занять, позаурочної діяльності відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25.09.2020 № 2205 :

- освітня діяльність учнів 1-4-х класів здійснюється з 08.30 до 13.15, учнів 5-11-х класів - з 8.30 до 15.05;

- освітня діяльність у групі подовженого дня для учнів 2-4-х класів здійснюється з 13.15 до 19.15.

Заклад забезпечує оптимальні умови для інтеграції основної та додаткової освіти, проектно-дослідницької, розвивальної та пізнавальної діяльності.

Позакласна робота з різних предметів, індивідуальні заняття, факультативні заняття, заняття гуртків та секцій проводиться з 14.30 до 17.00 та в суботні дні.

Тривалість уроків:

- у перших класах - 35 хвилин;
- у 2-4-х класах – 40 хвилин;
- 5-11-х класах - 45 хвилин.

Тривалість перерв:

У початковій школі:

У 1-х класах:

- після 1-го, 4-го уроку – 20 хвилин
- після 2-го, 3-го уроку – 30 хвилин

У 2-4-х класах:

- після 1-го, 4-го уроку – 15 хвилин
- Після 2-го, 3-го уроку – 25 хвилин.

Старша школа:

У 5-11-х класах:

- після 1-го уроку, 4-го уроку, 5-го уроку, 6-го уроку — 10 хвилин;
- після 2-го уроку, 3-го уроку — 20 хвилин;

IV. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Базова середня освіта здобувається, як правило, *після здобуття початкової* освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом директора створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Профільна середня освіта здобувається *після здобуття базової середньої* освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію, на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

V. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 7-9-х класів складає 3640 годин/навчальний рік: для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-го класу – 1330 годин/навчальний рік, для 11-го класу – 1330 годин/навчальний рік,

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані для 7-9-х класів (**Додаток 1**), для 10-11-х класів (**Додаток 2**).

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

VI. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які реалізуються вчителями у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання роблять внесок у формування таких ключових компетентностей здобувачів освіти:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
		II-III ступінь
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникати невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>

4	ОСНОВНІ компетентності у природничих науках і	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмій; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>

9	Культурна компетентність	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми Закладу використовуються внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

VII. НАВЧАННЯ ЗА НАСКРІЗНИМИ ЛІНІЯМИ

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загально предметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, якi допомагають формуванню в учнiв уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатнiсть застосовувати отриманi знання у рiзних ситуацiях.

Навчання за наскрiзними лiнiями реалiзується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрiзних тем враховуються при формуваннi духовного, соціального i фiзичного середовища навчання;

- окремі предмети — виходячи iз наскрiзних тем при вивченнi предмета проводяться вiдповiднi трактовки, приклади i методи навчання, реалiзуються надпредметнi, мiжкласовi та загальношкiльнi проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрiзними темами рiзна i залежить вiд цiлей i змiсту окремого предмета та вiд того, наскiльки тiсно той чи iнший предметний цикл пов'язаний iз конкретною наскрiзною темою;

- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу i роботу гурткiв.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
	II-III ступiнь
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування у здобувачiв освіти соціальної активностi, вiдповiдальностi та екологічної свiдомостi, готовностi брати участь у вирiшеннi питань збереження довкiлля i розвитку суспiльства, усвiдомлення важливостi сталого розвитку для майбутнiх поколiнь. Проблематика наскрiзної лiнii реалiзується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсiв, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екологiї, формуванню критичного мислення, вмiння вирiшувати проблеми, критично оцiнювати перспективи розвитку навколишнього середовища i людини. Можливі уроки на вiдкритому повітрі.
Громадянська вiдповiдальнiсть	Сприятиме формуванню вiдповiдального члена суспiльства, що розумiє принципи i механiзми його функціонування. Ця наскрiзна лiнія освоюється в основному через колективну діяльнiсть (дослiдницькi роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети мiж собою i розвиває в учнiв готовнiсть до спiвпрацi, толерантнiсть щодо рiзноманiтних способiв діяльностi i думок. Наскрізна лiнія нацiлює на виховання порядностi, старанностi, систематичностi, послiдовностi, посидючостi i чесностi. Приклад вчителя вiдiграє важливу роль у формуваннi толерантного ставлення до однокласникiв незалежно вiд рiвня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека	<p>Становлення здобувача освіти як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Формує валеологічні знання учнів про власне здоров'я та здоров'я оточуючих, навички здорового способу життя та безпечної поведінки, виховує бережливе ставлення до власного здоров'я.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

у 7-9-х класах – «Основи здоров'я»;

у 8-9-х класах – «Мистецтво»;

у 10-А класі базовий предмет «Громадянська освіта» буде вивчатись як інтегрований курс.

VIII. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

З метою належної організації освітнього процесу в закладі можуть бути сформовані класи та/або групи, зокрема спеціальні, інклюзивні, з дистанційною формою здобуття освіти

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08.04.2016) клас ділиться на групи під час вивчення української та іноземної мов за умови більше 27 учнів у класі, під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі. На уроках фізичної культури у 10-12-х класах — окремо для хлопців і дівчат — поділ здійснюють, за умови більше 27 учнів у класі, але не менше 8 учнів у групі. При проведенні занять з предмету «Захист України», як зазначено у пояснювальній записці до навчальної програми «Захист України. 10 –11 клас» для закладів загальної середньої освіти, клас ділиться на групи (окремо юнаки і дівчата) за умови не менше 5 учнів у групі. Якщо кількість осіб у групі менше 5, учні цієї групи навчаються за індивідуальними навчальними планами.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку можуть проводитись навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує

виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму.

Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально - практичних робіт).

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

За рішенням педагогічної ради навчальна практика та навчальні екскурсії будуть проводитись упродовж навчального року у дистанційному форматі.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Освітній процес може забезпечуватись також із застосуванням технологій дистанційного та/або змішаного навчання.

Заклад може організувати дистанційне навчання за допомогою: поєднання онлайн-занять через Zoom, Skype, Google, Hangouts; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, наприклад Google, Classroom, Moodle, Microsoft Teams, Human.

Педагогічні працівники самостійно визначають режим (синхронний або асинхронний) проведення навчальних занять. При цьому не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти, забезпечується в синхронному режимі.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ІХ. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Критерії базової та профільної середньої освіти реалізуються в нормах чотирьох рівнів досягнень: початковий, середній, достатній, високий, затверджені наказом Міністерства освіти і науки від 13 квітня 2011 р. № 329, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за № 566/19304 та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 р. № 1222.

Оцінювання результатів навчання учнів 7-11 класів здійснюється у вигляді 12-бальної шкали за чотирма рівнями.

Перший рівень - початковий. Відповідь учня (учениці) фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

Другий рівень - середній. Учень (учениця) відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

Третій рівень - достатній. Учень (учениця) знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь учня (учениці) правильна, логічна, обґрунтована, хоча у ній бракує власних суджень.

Четвертий рівень - високий. Знання учня (учениці) є глибокими, міцними, системними; учень (учениця) вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його (її) навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (тематичне, семестрове, річне).

Поточне та підсумкове оцінювання може здійснюватися у таких формах: усній (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування); письмовій (зокрема шляхом виконання самостійних та контрольних робіт, тестування); цифровій (зокрема шляхом тестування в електронному форматі); графічній (зокрема шляхом організації роботи з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами); практичній (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, роботи з біологічними об'єктами, виготовлення виробів) та інших.

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому

проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання тощо.

Відповідно до чинних нормативних актів і семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Коригування семестрової оцінки проводиться згідно з пунктом 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496.

Коригування річної оцінки проводиться згідно з пунктами 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07 2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 № 621), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369, річне оцінювання може коригуватись.

Обов'язковому оцінюванню підлягають результати навчання учнів з предметів (інтегрованих курсів) інваріантного складника навчального плану як складової освітньої програми закладу освіти.

У Комунальному закладі «Харківський ліцей № 48 Харківської міської ради» впроваджено в освітню діяльність електронний журнал та електронний щоденник на платформі Human для учнів 1-11 класів.

Х. ОСВІТНІ ГАЛУЗІ ТА НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

Освітню програму Закладу для 7-11-х класів укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво
Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Перелік навчальних програм закладу

II ступінь (7-9 – ті класи)

Інваріантна складова

№з/п	Предмет	Клас	Назва навчальної програми
1.	Українська мова (стандарт)	7-9	Програма 5-9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
2.	Українська література (стандарт)	7-9	Програма 5-9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
3.	Історія України	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698
4.	Всесвітня історія	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698
5.	Основи правознавства	9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698
6.	Біологія	7-9	Навчальна програма 6– 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
7.	Географія	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698
8.	Зарубіжна література	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698
9.	Інформатика	7-9	Навчальна програма 5 – 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
10.	Математика	7-9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (колектив авторів). (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
11.	Мистецтво	8-9	Програма інтегрованого курсу «Мистецтво» (8–9 класи) (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)

	Образотворче мистецтво	7	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)
	Музичне мистецтво	7	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)
12.	Трудове навчання	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804)
13.	Іноземна мова	7-9	Навчальна програма з англійської мови 5 – 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
14.	Основи здоров'я	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698
15.	Фізика	7-9	Навчальна програма 7– 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804)
16.	Хімія	7-9	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017р. № 804.
17.	Фізична культура	7-9	Навчальна програма 6 – 9 класи для загальноосвітніх навчальних закладів (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698)

Перелік навчальних програм закладу

III ступінь

Інваріантна складова

№п/п	Предмет	Клас	Назва навчальної програми
1.	Українська мова (рівень стандарт)	10-11	Програма 10-11 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (рівень стандарту). Авторський колектив під керівництвом Голуб Н.Б, (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407.)
2.	Українська література (рівень стандарт)	10-11	Програма 10-11 класи для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (рівень стандарту). Авторський колектив під керівництвом <i>Р.В. Мовчан</i> (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407.)
3.	Всесвітня історія	10-11	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698.)
4.	Історія України	10-11	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698.)
5.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	10	Навчальна програма інтегрованого курсу для 10 класів загальноосвітніх навчальних закладів. (Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698)
6.	Зарубіжна література (рівень стандарт)	10-11	Програма для 10–11 класів для закладів загальної середньої освіти (Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698)
7.	Математика (рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма з математики (Алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407.)
8.	Фізична культура(рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 10 – 11 класи. (Програма затверджена

			наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698)
9.	Іноземна мова (англійська) (рівень стандарт)	10-11	Навчальні програми з іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах 10 – 11 класи. (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407.)
10.	Захист України (рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. (Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698.)
11.	Біологія і екологія (рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 10-11 класи. Рівень стандарту. (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407.)
12.	Географія (рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 10-11 класи. Рівень стандарту. (Програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698.)
13.	Фізика і астрономія (рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 10-11 класи. Рівень стандарту. Авторський колектив під керівництвом <i>Локтева В.М.</i> (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 24.11.2017р № 1539.)
14.	Астрономія (рівень стандарт)	11	Навчальні програми з астрономії Рівень стандарту. Авторський колектив під керівництвом <i>Яцківа Я.Я.</i> (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 24.11.2017р № 1539.)
15.	Хімія (рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 10-11 класи. Рівень стандарту. Авторський колектив під керівництвом <i>Дубовик О.А.</i> (Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407.)
16.	Інформатика (рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма вибірково - обов'язкового предмету Інформатика для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти.(Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407.)
17.	Технології (рівень стандарт)	10-11	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 10-11 класи. Рівень стандарту. Авторський колектив під керівництвом Терещук А. І.(Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017р № 1407.)

**Перелік навчальних програм навчального плану
для вивчення предметів варіативної складової у 7-11-х класах**

№ з. п.	Назва навчального предмета	Клас	Назва навчальної програми, за якою здійснюється навчання	Ким дозволена до використання (ким затверджена)	Кількість годин, нормативно встановлених програмою	Кількість годин, що фактично відведено робочим навчальним планом
1	Сучасна українська літературна мова: морфологія (факультатив)	7	Сучасна українська літературна мова: морфологія. Програма факультативного курсу для 7 класу. (автори: Татяна Гнаткович, Ольга Береш - Попович)	Лист Інституту модернізації змісту освіти від 14.07.2019 №22.1/12-Г-551	1 год на тиждень, разом 35 год	1 год на тиждень, разом 35 год
2	Синтаксис простого та простого ускладненого речення	8	Синтаксис простого та простого ускладненого речення. Програма	Лист Інституту модернізації змісту освіти від	1 год на тиждень, разом 35 год	1 год на тиждень, разом 35 год

	(факультатив)		факультативного курсу для 8 класу. (автор Татяна Гнаткович)	14.07.2019 №22.1/12-Г-551		
3	Харківщинознавство (курс за вибором)	8-9	Програма інтегрованого краєзнавчого курсу за вибором «Харківщинознавство» для учнів 8 – 9-х класів закладів загальної середньої освіти (автори: Грінченко О. І., Китиченко Т.С., Саввіч О.М.)	Розглянуто та схвалено вченою радою КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» (протокол №1 від 25.03.2021)	1 год на тиждень, разом 35 год	1 год на тиждень, разом 35 год
4	Синтаксис складного речення (факультатив)	9	Синтаксис складного речення. Програма факультативного курсу для 9 класу. (автор Татяна Гнаткович)	Лист Інституту модернізації змісту освіти від 14.07.2019 №22.1/12-Г-551	1 год на тиждень, разом 35 год	1 год на тиждень, разом 35 год

Додаток 1

складений відповідно до Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 1)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 7-9-х класів з навчанням українською мовою

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3
Разом		31	31,5	33
Варіативна складова. Входить в ГДНН				
Харківщинознавство (курс за вибором)		-	1	1
Разом		-	1	1
Варіативна складова. Не входить в ГДНН				
Сучасна українська літературна мова: морфологія (факультатив)		1	-	-
Математика (індивідуальні та групові заняття, консультації)		1	1	1
Фізика (індивідуальні та групові заняття, консультації)		0,5	-	-
Синтаксис простого та простого ускладненого речення (факультатив)		-	1	-
Синтаксис складного речення (факультатив)		-	-	1
Разом		2,5	2	2
Гранично допустиме навчальне навантаження (ГДНН)(без Фізк.)		32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33,5	34,5	36

Директор

Олена РОМАНЕНКО

Додаток 2

складений відповідно до Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2020 №464)(таблиці 2,3)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 10-11-х класів

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10-А	11-А
Базові предмети		
Українська мова	2	2+1
Іноземна мова (англійська)	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Громадянська освіта	2	-
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1	3+1
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика	3	3
Астрономія	-	1
Хімія	1,5	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5+0,5	1,5+0,5
Вибірково - обов'язкові предмети		
Технології	1,5	1,5
Інформатика	1,5	1,5
Профільні предмети		
Історія України	3	3
Всесвітня історія	3	3
Разом	32+3	32+3
Факультативні курси та індивідуальні заняття		
Математика (індивідуальні та групові заняття, консультації)	1	1
Українська мова (індивідуальні та групові заняття, консультації)	1	1
Фізика (індивідуальні та групові заняття, консультації)	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження (ГДН)(без Фізк.)	33	33
Всього (без урахування поділу класу на групи)	38	38

Директор

Олена РОМАНЕНКО